

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Pandemi süreci ve iktidarın yanlış politikaları sonucunda oluşan ekonomik krizle birlikte binlerce esnaf batmış ve birçok esnaf kötüye doğru gitmektedir. Yeni yılda gelen zamlarla yerleşik esnafın yanı sıra en çok etkilenen kesimlerden biri de seyyar esnaflar ya da diğer ismiyle seyyar satıcılar olmaktadır. Sayıları 6 milyona yaklaşan seyyar satıcılar, derinleşen ekonomik krizle birlikte sokaklarda tezgah açamamaktadır. Ekonomik krizin yanında seyyar esnaflar üzerindeki bir diğer baskı da belediyelerdir. Var olan bu çoklu baskılar son günlerde de basında yer aldığı üzere seyyar satıcıların intihar etmesine neden olmaktadır. Türkiye genelinde milyonlarca seyyar satıcının içinde bulunduğu çalışma ve yaşam koşullarının belirlenerek iyileştirilmesi, başta belediyeler ve ilgili kurumlarla işbirliği yapılarak sorunlarının çözülmesi için gerekli desteğin sağlanması, güvencesizliğe karşı sosyal güvenlik sistemine dahil edilmeleri için yasal düzenlemelerin yapılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddelerine göre Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

HDP Grup Başkanvekili

Siirt Milletvekili

Hakkı Saruhan OLUÇ

HDP Grup Başkanvekili

İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de 6 milyonun üzerinde yurttaş, tüketicisinin bulunduğu yere giderek ya da belirli alanda ürün satışı yapan esnafın adlandırıldığı seyyar satıcılık ile geçimini sağlamaktadır. Alım gücü düşük yurttaşlar, fiyatları daha uygun ve olmasından kaynaklı genellikle ihtiyaçlarını seyyar satıcılardan karşılamaktadır. Bundan dolayı Türkiye’de seyyar satıcılar günlük alışveriş hacminde oldukça önemli paya sahiptir.

Esnaf ve Sanatkar ile Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulu’nun 31 Temmuz 2019 tarihli ve 3 No’lu Esnaf ve Sanatkar Meslek kollarının belirlenmesi kararında pazarcılar ve seyyar satıcılar meslek olarak tanımlanmış, meslek kodları verilerek faaliyetleri TÜİK’in ekonomik faaliyet sınıflandırmasına dahil edilmiştir. Seyyar satıcılar, bağlı bulunduğu belediyeye başvurarak; işgaliye, tezgâh ve kıyafet için yüksek meblağda ödeme yaparak aldıkları ruhsatla, belediyenin gösterdiği alanda yasalarla belirlenen şartlarda satış yapabilmektedir. Bununla beraber 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu’nun 9 uncu maddesinde belirtilen kriterleri taşıyan seyyar satıcılar, gelir vergisinden muaf tutulmalarına, esnaf muaflığına sahip olmalarına karşın, kanunlarda ve uygulamalardaki farklılıklardan dolayı basit veya gerçek usulde vergilendirmeye tabi olabilmektedir. Vergilendirme, işgaliye, tezgâh ve kıyafet için istenilen yüksek meblağlar, belediye ve kamu kurumlarının kolaylaştırıcı olması gerektiği yerde zorlaştırıcı uygulamaları, seyyar satıcıların güvencesiz bir şekilde çalışmalarına neden olmaktadır. Ruhsatsız, izinsiz satış yapan seyyar satıcılar zor koşullarda, güvencesiz bir şekilde, canını ve malını riske atarak çalışmakta, sürekli zabıta baskısı ve idari para cezalarıyla hatta hapis cezalarıyla karşı karşıya kalmaktadır. Yaşanan bu baskı ve ekonomik krizden kaynaklı son zamanlarda birçok ilde seyyar satıcılar intihar etmektedir. Bunun en son örneklerinden bir tanesi de, Muğla’nın Marmaris ilçesinde, zabıta ekiplerinin boş arazideki kömür çuvallarını alması konusunda uyardığı seyyar kömürcü Süleyman Ekici’nin kendine benzin dökerek yakması ve hayatını kaybetmesi olmuştur.

Anayasa’nın 49’uncu maddesi “Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır” diyerek sosyal devlet olmanın sorumluluğunu ve gereğini belirlemiştir. Zor koşullarda ve güvencesiz çalışan seyyar satıcılar geçim sıkıntısının olumsuz etkilerini sosyal yönden ve psikolojik olarak da yaşamaktadır. Seyyar esnafın, insan onuruna yaraşır koşullarda çalışma, seyyar satıcılar odasını ve birliklerini kurma, emeklerinin karşılığı sosyal güvence hakkına sahip olma, vergi borçlarının silinmesi ve seyyar esnafın her türlü oda, dernek aidat borcu için sicil affı çıkarılması, seyyar esnafa mali destek programı uygulanması ve sokakta çalışan eğitim yaşındaki çocukların eğitim hakkından koşulsuz yararlanması taleplerinde bulunmaktadır.

Sayıları 6 milyona yaklaşan seyyar satıcılar, derinleşen ekonomik krizle birlikte sokaklarda tezgah açamamaktadır. Ekonomik krizin yanında seyyar esnafın üzerindeki bir diğer baskı da belediyelerdir. Var olan bu çoklu baskılar son günlerde de basında yer aldığı üzere seyyar satıcıların intihar etmesine neden olmaktadır. Türkiye genelinde milyonlarca seyyar satıcının içinde bulunduğu çalışma ve yaşam koşullarının belirlenerek iyileştirilmesi, başta belediyeler ve ilgili kurumlarla işbirliği yapılarak sorunlarının çözülmesi için gerekli desteğin sağlanması,

güvencesizliğe karşı sosyal güvenlik sistemine dahil edilmeleri için yasal düzenlemelerin yapılması amacıyla bir araştırma komisyonu kurulması elzemdir.